PAXTAOBOD TUMANI MEXNAT RESURSLARI VA ULARNING XO'JALIK TARMOQLARDAGI TARKIBI

Jabarova Gulsoraxon Murodjon qizi, Sarikulov Mirkomil Olimovich

Andijon davlat pedagogika insituti Tabiiy fanlar fakulteti 1-bosqich talabasi,
Andijon davlat pedagogika instituti Biologiya va geografiya o`qitish metodikasi kafedrasi o'qituvchisi
Andijon shahri Do`stlik ko`chasi 2-uy

Annotatsiya: Ushubu maqolada Paxtaobad tumani haqida umumiy ma'limot shuningdek ,Paxtaobod tumani mehnat resurslari va ularni xo'jalik tarmoqlardagi tarkibi, tumanning salohiyati va imkoniyati mehnatda band bo'lmagan aholini ish bilan ta'minlash bo'yicha qo'shimcha ish o'rinlarini yaratilyotganligi haqida ma'lumotlar keltirilgan

Kalit so'zlar: mehnat resursi, xo'jalik tarmog'i, agrosanoat,diagnostika, tadbirkorlik.

PRODUCTION RESOURCES OF PAKHTAABAD DISTRICT AND THEIR COMPOSITION IN ECONOMIC SECTORS

Abstract: This article provides general information about Pakhtaabad district, as well as the labor resources of Pakhtaabad district and their composition in economic sectors, the potential and opportunity of the district to create additional jobs for the unemployed population. information is provided

Key words: labor resource, economic network, agro-industry, diagnostics, entrepreneurship.

Paxtaobod tumani umumiy tavsifi: Andijon viloyatining shimoliy sharqida joylashgan tuman hisoblanadi. Paxtaobod tumani viloyat markazi Andijon shahridan 24 km shimoliy-sharqda bo'lib, dengiz sathidan 300 metr balandlikda joylashgan. Aholisi 208 700 ming kishini tashkil etadi. Paxtaobod tumanini Qoradaryo,

Tentaksoy, Chirtaksoy daryolari kesib oʻtadi. Tuman markaziga 1975-yilda Paxtaobod shahri maqomi berilgan. Umumiy yer maydoni 26 ming 33 gektarga teng.Paxtaobod tumani - 1926-yil 29-sentabrda tashkil qilingan. 1962-yil 24-dekabrda Izboskan tumani bilan birlashtirilgan. 1970-yil 7-dekabrda yana yangidan tashkil qilingan. Shimoliy va shimoliy-sharqdan Qirgʻiziston Respublikasining Jalolobod viloyati, gʻarbdan Izboskan tumani, janubdan Andijon tumani, sharqda (58 km masofada) Qirgʻiziston Respublikasi va Jalolquduq tumanlari bilan chegaradosh. Tumanda 1 tabshahar (Paxtaobod), 5 qishloq fuqarolari yigʻini (Boʻston, Ittifoq, Madaniyat, Paxtakor, Uygʻur) bor. Markazi - Paxtaobod shahr . Tumanda yetakchi tarmoq qishloq xoʻjaligi hisoblanadi. Paxtachilik, gʻallachilik, sabzavotchilik, polizchilik, bogʻdorchilik, chorvachilik bilan shugʻullaniladi. Paxtaobod tumanida 13 ta shirkat, 406 ta fermer xoʻjaligi bor. Tumandagi jami ekin maydoni 17,4 ming ga, shu jumladan, 8,2 ming ga yerga paxta, 6,8 ming ga yerga don, 280 ga yerga kartoshka, 820 ga yerga sabzavot ekiladi. 996 ga yer mevazor, 92 ga yer tokzor bilan band.

Paxtaobod tumani aholisining ish bilan ta’minlanganlik darajasi

2024-yil 1-yanvar holatiga ko'ra:

Mehnat resusrslari soni	Iqtisodiy faol aholi soni	Band aholi soni	Rasmiy sektorda	Norasmiy sektorda	Chetga chiqib ketganlar	Ishsizlar soni	Ishsizlar darajasi
99.2	75.6	69.8	29.4	26.3	14.1	5.8	7.7

2024-yil 1-iyul holatiga ko'ra:

Mehnat resurslari soni	Iqtisodiy faol aholi soni	Band aholi soni	Rasmiy sektorda	Norasmiy sektorda	Chetga chiqib ketganlar	Ishsizlar soni	Ishsizlar darajasi
66.9	77.1	70.7	31.5	28.6	8.1	3.1	6.4

Paxtaobod tumanida olib borilgan islohotlar natijasida ishsizlik darajasi kamaymoqda

2024-yil 1-yanvar		2024-yil 1-mart	
Ishsizlar soni (birlik)	Ishsizlik darajasi (%)	Ishsizlar soni (birlik)	Ishsizlik darajasi (%)
5789	7.7	3965	7.4

2024-yil 1-iyun		2024-yil 1-dekabr	
Ishsizlar soni (birlik)	Ishsizlik darajasi (%)	Ishsizlar soni (birlik)	Ishsizlik darajasi(%)
2974	7,3	1809	6.1

Paxtaobod tumanida yanvar iyun oylarida horijdan qaytgan migrantlar bandligini ta'minlash bo'yicha olib borilgan ishlar:

Doimiy ishga band qilindi	Jamoat ishlariga band qilindi	Tadbirkorlikka jalb qilindi kredit olishga ko'maklashildi	Supsidiyadan ajratildi	Kasb-hunara yo'naltirildi	RTT sifatida ro'yhatdan o'tkazildi	O'z o'zini band qilganlar	Norasmiy sektorda band bo'lganlar
155	63		5	39	2	315	5655

Mehnat resurslari soni	Iqtisodiy faol aholi soni	Band aholi soni	Rasmiy sektorda	Norasmiy sektorda	Chetga chiqib ketganlar	Ishsizlar soni	Ishsizlar darajasi
99.2	75.6	69.8	29.4	26.3	14.1	5.8	7.7

Shu jumladan band qilinganlar:

Mexnat migratsiyasida qaytganlar soni	Erkak	Ayol	Yoshlar	Bandligi taminlanganlar soni	Jamida ulushi	Erkak	Ayol
6850	1871	4779	2178	6234	91%	4539	1695

Tumanning mavjud imkoniyat va salohiyati:

Birinchidan, Tumanda Koradaryo,Tentaksoy va Maylisoy daryolari oqib o'tib 1616,7 ming kub qum-shag'allar yuzaga kelgan.Ushbu konlarni viloyatdagi salohiyatli tadbirkorlarga qayta ishlab chiqarish choralarini ko'rish.

Ikkinchidan,"Xayotbaxsh"maxallasi xududidagi to'qimachilikka ixtisoslashgan kichik sanoat zonasida 55 gekar yerda 10 ta lotlarda tekistil va to'qimachilik ishlab chiqarish xamda 5000 nafardan ziyod ish o'rni yaratish imkoniyati bor.

Uchinchidan," Naboxor" maxallasida "2U" MCHJ tomonidan umumiy qiymati 28,5 mln.dollarlik agrosonoat klasterini tashkil etish loyihasini amalga oshirish natijasida 150 ta doimiy ,1 200 ta mavsumiy ish o'rni yaratish imkoni bor.

To'rtinchidan ,"Madaniyat" bojxona chegara posti Qirg'iziston Respublikasining OSH-Bishkek yo'nalishidagi M-41 xalqaro ahamiyatga ega avtoyo'lda. Qirg'iziston Respublikasining poytaxti Bishkek shahriga Andijon viloyatidan boriladigan eng yaqin masofada joylashgan . Qirg'iziston Respublikasining OSH-Bishkek yo'nalishining masofasi 667 km ni tashkil qiladi. Madaniyat-Bishkek (Uzbekiston) yo'nalishining masofasi 491 km ni tashkil etadi. Andijon viloyatidan Qirg'iziston Respublikasiga eksportga yo'naltirilayotgan yuklarni yuritib borish ekspartiyor sarf xarajatlarining kamayishiga, yuklarni tez va o'z vaqtida manziliga yetib borishga xizmat qiladi.

Beshinchidan ,”Yuqori” maxallasi xududida 0,2 gektar yer maydonida “Nazira shifo DDM” MCHJ bilan birgalikda qiymati 15 mlrd. sum invistitsiya hisobiga xususiy tibbiy xizmat ko’satish va diagnostika markazi tashkil etish loyihasi amalga oshirilmoqda. Natijada axoliga qoshimcha 8mlrd. so’mlik tibbiy xizmatlar yo’lga qo’yilib , 50 nafar yangi ish o’rni xamda byujetiga 1 mlrd sum qo`shimcha tushum manbaalari yaratiladi.

Qishloq xo’jaligi ko`rsatqichlari: Jami ekin yer maydoni 5 992ga,Sug’oriladigan maydon 15 562 ga, Bo’sh turgan yer maydonlari 52,6 ga shundan (qishloq xo’jaligi yer maydoni-50ga, sanoat yer maydoni-2,6ga) bo’sh turgan bino inshootlar soni 1nafarni tashkil etadi.

Xulosa: Paxtaobod tumanining mehnat resurslari va xo’jaligi tuman iqtisodiyoti uchun asosiy omillardan biridir. Paxta yetishtirish va boshqa qishloq xo’jaligi tarmoqlari tuman aholisining asosiy ish o’rni joylarini tashkil etadi. SHuningdek sanoat va xizmat ko’rsatish sohalardagi o’sish ham Paxtaobodning iqtisodiy mustahkamligini oshirishga xizmat qilmoqda. Tuman hududida amalga oshirilayotgan rivojlanish dasturlari va innovatsiyalar mehnat resurslarining samarali ishlatilishi hamda yangi ish o’rinlarining yaratilishiga yordam bermoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Z. N. Tojiyeva. Aholi geografiyasi. Darslik. Toshkent. “Noshir” 2019 y

2. Z. N. Tojiyeva. F. A. Do‟smonov. Demografiya. O‟quv qo‟llanma. Toshkent. 2020.

3. Qayumov A va boshqalar Aholi geografiyasi va demografiyasi T.2011

4. Richard S. Krannich, A.E. Lulof, Donald R, Field Peoplec, Places and Landscapes Science+Business Media B.V. 2011

5. Paxtaobod tumani statistika boshqarmasi ma`lumotlari.